

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרון בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת שמניני - פרה

בס"ד, עש"ק פרשת שמניני
י"ט אדר ב' תשע"א - שנה ב' גליון ס"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצ"ש ר"ת	הרה"ג מוצ"ש ר"ת	הרה"ג מוצ"ש ר"ת
ירושלים 5:18	6:31	7:11
בני ברק 5:33	6:33	7:08
ניו יורק 6:55	7:55	8:35
קאנאדא 6:58	7:59	8:39

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דָּבְרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחֵיהָ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ. כָּל מִפְרֶסֶת פְּרָסָה וְשִׁשְׁעַת שְׁסַע פְּרֶסֶת מֵעֵלֹת גֶּרָה בְּבִהְמָה אֲתֶה תֹאכְלוּ (יא ב-ג).

שפוגמים למעלה שהוא בחינת י"ה משם הוי"ה, ויש חמאים שפוגמים למטה שהוא בחינת ו"ה, וע"כ אין שם הוי"ה והיחוד בשלימות,

וע"ז אומר התורה 'מעלה גרה בבהמה' היינו לפי מה שאמ"ז הרה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרון זיע"א כותב בספרו הקדוש אוצר-החיים (דף פ:) ש'גרה' בגי' ד' פעמים שם ב"ן, שהוא בחינת אתערותא דלתתא ע"ש. היינו שיע"י שיקיים את התורה ומצות יתוקן שם הוי"ה וכל ניצוצי השכינה, ואז מעלה גרה בבהמה שיוכל לעלות מ"ן את הניצוצין משם ב"ן שהוא השכינה, ובא לרמוז ד"פ שם ב"ן נגד ד' אותיות של שם הוי"ה שפגם. 'אתה תאכלו' כן צריך להיות תכלית כוונת התורה ומצות שמקיים האדם, וזהו הסימן שהוא מהור ומזוכך בשלימות.

ולפי זה יש לומר ג"כ מה שרואים שרק החזיר יש לו 'מפרסת פרסה ושסעת שמע' שיש לו השני פגמים ב"ה וכו"ה, ומכיון שאין בכוחו לעלות מ"ן, שזה הוא 'גרה לא יגר' היינו שלא יכולים להעלות ולתקן מ"ן משם, לכן הוא ממא כי הוא מרמז לפירוד בשם הוי"ה, אבל לעתיד לבוא ששם הוי"ה יהיה בשלימות, לכן אומרים חז"ל (ויק"ו יג.ה. מדרש תהלים קמו) שבאמת עתיד החזיר להיות מהור, כי לעתיד יושלמו לו כל סימני מהרה ויהיה מעלה גרה, כי לעתיד יהיה שם הוי"ה בשלימות, ויהיה השכינה בתכלית השלימות בב"א.

(רעוא דרעוין תשס"ג לפ"ק)

בסה"ק עץ חיים שער מ"ג ומ"ד (שער לט דרוש ב'). וכמו שמבואר בשער הכוונות (דרוש כוונות קריאת שמע דרוש ו) וז"ל: וזאת היא עיקר כונתינו בענין התפלות והמצות, לתקן את זו"ן, כדי שיכלו לעלות בסוד מ"ן אל או"א עתה בזמן החורבן, אשר הם נופלים ואובדים בעו"ה, ואנו צריכים להקימם ולהעלותם ע"י מעשינו הטובים.

וזה מה שמרמז התורה 'זאת החיה' בחינת חכמה, כמו שידוע ממרן האריז"ל שיש באדם חמשה חלקי נשמה שהם נפש רוח נשמה חיה יחידה, שהם נגד חמשה פרצופים, נפש מלכות, רוח ז"א, נשמה בינה, חיה חכמה, יחידה כתר, וכמ"ל והחכמה תחיה בעליה (קהלת יב). 'אשר תאכלו' בחינת תורה ומצות הנקראת אכילה, כמו שאיתא בוהר הקדוש (ח"ג רעא:): 'לכו לחמו בלחמי' (משלי ט ה) נהמא דאורייתא.

וזה בא התורה להורות ששלימות קיום התורה ומצותיה הוא כשיעשה במחשבה וחיות לשם שמים, כדי לתקן 'מכל בהמ"ה' בגי' שם ב"ן בחינת השכינה, 'אשר על הארץ' שנתפזרו בכל הארץ, ואז יהיה דבוק במקום כמ"ש רש"י.

וזה מה שמרמז רש"י שהבהמה בכלל חיה, לומר שצריך לקיים התורה ומצוות במחשבה וחכמה בחינת חיה, כדי לתקן בחינת בהמ"ה שם ב"ן, כמ"ש כולם בחכמה עשית (תהלים קד. כד).

ואח"כ מפרט התורה 'כל מפרסת פרסה ושסעת שמע פרסת' ופרש"י שמוכרלת מלמעלה ומלמטה בשתי צפרנין כתרומו ומטלפא מטלפין, היינו שבא לרמז שיש חמאים

פרש"י 'זאת החיה' לשון חיים, לפי שישראל דבוקים במקום, וראויין להיות חיים, לפיכך הבדילם מן הטומאה, וגזר עליהם מצות וכו'. ועוד פרש"י בשם חז"ל (חולין עא.) 'זאת החיה מכל הבהמה' מלמד שהבהמה בכלל חיה.

ולכאורה צריך להבין דברי רש"י, למה רק כאן במצות סימני בהמות טהורות וטמאות, מפרש הטעם משום שישראל דבוקים במקום, וראויין להיות חיים. וגם צריך להבין למה הבהמה בכלל חיה.

והנראה לומר שכדי שיהיה האדם תמיד בדבקות בשכינה, וישרה עליו השכינה הקדושה, כמו שהתפלל על זה דוד המלך ע"ה בתהילים (קלג ה) 'עד אמצא מקום להוי"ה משכנות לאביר יעקב', הוא ע"י שיתקן חלקו בתיקון ניצוצי קדישין שנפלו מהשכינה שהוא בחינת שם ב"ן כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, והנה עיקר התיקון השכינה הוא ע"י לימוד התורה וקיום מצוותיו בשלימות, כמו שמבואר בוהר הקדוש (ח"ג רפא.) שבכל אורייתא ובפקודין דילה, לאו איהי אלא למפרק שכינתא.

והנה כדי שיהיה התורה והמצות בתכלית השלימות, הוא רק ע"י שיעשה במוחין וחיות ואור, ושהתבונן במחשבתו שכל תכלית התורה ומצוות הוא כדי לתקן את השכינה הקדושה, ולא יעשה כמצות אנשים מלומדה, ואז יהיה לו הדבקות אמיתי בשכינה הקדושה.

וגם אז יהיה בכוחו לעלות ע"י התורה ומצות את הניצוצין מ"ן אתערותא דלתתא, כי הרי כל ענין העלאת מ"ן, הוא ע"י בירורי חלקי השכינה שנפלו ע"י הז' מלכים שמתו, כמבואר בארוכה

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו ז"ע

וַיֵּשֶׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדַּם מֵעֵשֶׂת הַחֲטָאֹת וְהַעֲלָה וְהַשְׁלִמִים (ט כב).

רצה לומר, כמו שכתוב אצל משה רבינו 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל' (שמות יא א) והוא על ידי תשובה שעושים ישראל הקדושים. וכן על ידי עשיית מצות של ישראל, היה כח ביד משה להרים את ידו, וגבר ישראל, וכאשר יניח משה את ידו וגבר עמלק, ח"ו כמו שפירש שם רש"י. ה"ה כאן, כשהיו עושים ישראל הקדושים מצות ומעשים טובים, מדות טובות, אז 'ישא אהרן את ידו' כתיב 'ידו' חסר י', בארחות אחד, שמאל נכלל בימין. 'אל העם ויברכם' כי כל רוחניות של עשיית המצות היה פורחת לעילא. לזה 'ישא אהרן את ידו' ג"כ לעילא 'אל העם'. ועל ידי זה 'ויברכם' והוא כנגד מצות עשה. וידוע הוא שעל ידי חטא נסתלקה השכינה הקדושה למעלה מ'ז' רקיעים, כדאיתא בבראשית רבה, ואח"כ בא אברהם יצחק ויעקב משה אהרן עמרם, והורידו את השכינה בחזרה למטה תוך ישראל. והוא ג"כ כאן כשראה אהרן, שישאל הקדושים עוסקים במצות ומעשים טובים מדות טובות, אז 'ויברכם', וכן 'וירד' השכינה הקדושה בחזרה 'מעשות החטאת' שהיו החטאים שלהם עושים בתחלה. וכן 'העולה והשלמים', וכל זה היה עושה אהרן, כדי שלא יעשו ישראל עוד שום חטא ועון, והוא 'וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים' והבן.

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו ז"ע

וַיֵּשֶׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדַּם מֵעֵשֶׂת הַחֲטָאֹת וְהַעֲלָה וְהַשְׁלִמִים (ט כב).

רצה לומר, כמו שכתוב אצל משה רבינו 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל' (שמות יא א) והוא על ידי תשובה שעושים ישראל הקדושים. וכן על ידי עשיית מצות של ישראל, היה כח ביד משה להרים את ידו, וגבר ישראל, וכאשר יניח משה את ידו וגבר עמלק, ח"ו כמו שפירש שם רש"י. ה"ה כאן, כשהיו עושים ישראל הקדושים מצות ומעשים טובים, מדות טובות, אז 'ישא אהרן את ידו' כתיב 'ידו' חסר י', בארחות אחד, שמאל נכלל בימין. 'אל העם ויברכם' כי כל רוחניות של עשיית המצות היה פורחת לעילא. לזה 'ישא אהרן את ידו' ג"כ לעילא 'אל העם'. ועל ידי זה 'ויברכם' והוא כנגד מצות עשה. וידוע הוא שעל ידי חטא נסתלקה השכינה הקדושה למעלה מ'ז' רקיעים, כדאיתא בבראשית רבה, ואח"כ בא אברהם יצחק ויעקב משה אהרן עמרם, והורידו את השכינה בחזרה למטה תוך ישראל. והוא ג"כ כאן כשראה אהרן, שישאל הקדושים עוסקים במצות ומעשים טובים מדות טובות, אז 'ויברכם', וכן 'וירד' השכינה הקדושה בחזרה 'מעשות החטאת' שהיו החטאים שלהם עושים בתחלה. וכן 'העולה והשלמים', וכל זה היה עושה אהרן, כדי שלא יעשו ישראל עוד שום חטא ועון, והוא 'וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים' והבן.

וַיֵּשֶׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדַּם מֵעֵשֶׂת הַחֲטָאֹת וְהַעֲלָה וְהַשְׁלִמִים (ט כב).

וַיֵּשֶׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדַּם מֵעֵשֶׂת הַחֲטָאֹת וְהַעֲלָה וְהַשְׁלִמִים (ט כב).

וידוע כי 'אל העם ויברכם' כי כל רוחניות של עשיית המצות היה פורחת לעילא. לזה 'ישא אהרן את ידו' ג"כ לעילא 'אל העם'. ועל ידי זה 'ויברכם' והוא כנגד מצות עשה. וידוע הוא שעל ידי חטא נסתלקה השכינה הקדושה למעלה מ'ז' רקיעים, כדאיתא בבראשית רבה, ואח"כ בא אברהם יצחק ויעקב משה אהרן עמרם, והורידו את השכינה בחזרה למטה תוך ישראל. והוא ג"כ כאן כשראה אהרן, שישאל הקדושים עוסקים במצות ומעשים טובים מדות טובות, אז 'ויברכם', וכן 'וירד' השכינה הקדושה בחזרה 'מעשות החטאת' שהיו החטאים שלהם עושים בתחלה. וכן 'העולה והשלמים', וכל זה היה עושה אהרן, כדי שלא יעשו ישראל עוד שום חטא ועון, והוא 'וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים' והבן.

תורת חכמים, מפלגתא דמילואים כג

ביאור הדבר 'מסיני נאמר לי' כי בסיני מגודל השמחה והדביקות לא נהרו כל כך להיות במורא ופחד, ועל זה נאמר (שמות כד יא) 'ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו' דהיה ראוי להשתלח, כי באמת החכם ישכיל בהאי נהירא דינא יתיב, ולכן צריכין להיות תמיד במורא ופחד, ובסיני ויתר להם, אבל אמר לו שהבית יתקדש במכובדים, ויהיה פירוש או שהמכובדים והגדולים יהיו באימה ויראה לפני המקום ברוך הוא וברוך שמו, עד ששאר העם ילמדו קל וחומר ומה אילו קרובי המקום מורא שמים כל כך עליהם באימה ופחד, מכל שכן אלו. או שיתפרש באם לא יזהרו כ"כ באימה, יתקדש במכובדים שיעשה דין במכובדים, שדרך המכובדים מגודל תשוקה ואהבה למקום, בפרט כיום שנבנה המקדש, לקרב ביותר.

וזה היה חטא נדב ואביהוא כמבואר לקמן, שרצו להוסיף אהבה על אהבה, וקירבו במקום שלא היה ראוי שיתקרבו כל כך, וזה בעצמו חטא גדול והבן. וכיון שאמר אהרן כל 'כך עבירה ביד בני' וסבר שעשו עבירות, ואמר לו משה שזה היה מגודל אהבה והתשוקה לאל יתברך מסרו נפשם, נמצא שבוה 'גדולים הם ממני וממך', שלא זכינו לכל כך אהבה ותשוקה ומסירת נפש לאל יתברך, כי 'סבר הייתי או כי או כך יתקדש הבית' שיתרבו בנו כל כך שפעת אלהי עד שלא נוכל לילך בהדרגה, והבן.

ובזה יתורץ כל המבוכת הראשונים, עיין דברי רבינו מה שהוקשה הרא"ם. ולדרכינו יבא הכל לנכון, כי על ידי משה ואהרן לא נתקדש הבית לא בדרך ראשון, דאם היה נתקדש לא היה מתו נדב ואביהוא, כי אף שחטאו היה ממתין להם כמו בסיני מבלי לערוב השמחה מכל שכן שלא חטאו. וע"י נדב ואביהוא נתקדש בדרך השני שהוסיפו אהבה, ולכן גדולים בזה ענין התשוקה ממושה ואהרן, והבן מאוד הצדקות הדין בא מכניעת הנפש לאל יתברך.

'עשירית האיפה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וַיֵּשֶׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדַּם מֵעֵשֶׂת הַחֲטָאֹת וְהַעֲלָה וְהַשְׁלִמִים (ט כב).

ודע אחי, שאצל תורה שבעל פה כמו צרת הבת וסדר פרשיות שבתפילין וכיוצא בזה, היה בית דין של משה שזה לכל בתי דינין, ומשה רבינו כאחד מהם, כי הלכות הקבועות בתורה שבעל פה מסור ביד חכמים, כפי מה שימצאו סברתן שכן הוא הלכה של תורה שבע"פ היוצא מתורה שבכתב, וכפי מה שימו סברתן, מצוה להכריע כדעת הרוב. ולזה נאמר אצל משה רבינו 'וישמע משה וייטב בעיניו' ולמה לא שאל פי מלך עליון כמו אצל בנות צלפחד, שאמר (במדבר ט ח) 'עמדו ואשמעה מה יצוה ד' לכם', כי מוטב היה משה שהשכינה מדברת עמו בכל עת, אלא שעל זה נאמר (דברים ל יב) 'לא בשמים הוא', ולא היה משיבין לו כלל על ענין כזה, הוא מכלל תורה שבעל פה אשר תלוי בסברת חכמים, אם יש לחלק בין קדשי שעה לקדשי דורות או לאו, וכפי אשר יכריעו הרוב כך הוא הלכה. ובאמת אחר שפילפלו בטוב בהלכה, הוטב בעיני משה סברת אהרן והכריע כדבריו, והודה, ולא בוש לומר לא שמעתי, אלא הודה ואמר לא שמעתי כי דבר הלכה למעשה התלוי בסברא לא ימסרו לו, ואף שבאמת למשה נגלה כל תעלומות, וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש וכל סברות של תורה שבעל פה וכל הכרעות של דור ודור עם דורשיו וחכמיו, כידוע אליעזר בני אומר וכיוצא בזה (ע' תגינה טו:), הכל נגלה לארון הנביאים, היאך יסבירו כל דור ודור והיאך יכריעו כל חכמי דור ודור, אבל דבר זה לא היה אפשר לו לשמוע מלמעלה, כדי שלא יכריע הלכה למעשה מן השמועה, אלא להלכה למעשה צריכין פילפול וסברא והלכה כרבים, והבן היטב דברי אמת.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

כָּל מִפְרֶסֶת פְּרֶסָה וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת פְּרֶסֶת מַעֲלַת גְּרָה בְּבַהֲמָה אִתָּה תֵּאֱכָלוּ (יא ג).

שמעתי ממורי דודי רבינו הקדוש צבי מזידיטשוב, שפעם אחד אמר בדרך הלצה וצחות, שסימני טהרה של בהמה טהורה, הוא אותן האנשים שהולכין רוב ימיהם אחר עסקי מעשה הבהמה, הוא 'מעלה גרה' שמעלה את המעות שלו המכונה בשם גרה, שנותן אותם לצדקה וחסד, וגם 'מפרים פרסה' מלשון (ישעיה נח ז) פרום לרעב לחמך, דמקרבא הנייתא, ואלו שני סימנים הם סימני טהרה לאנשים פשוטים, ואם חסר אחד טמא, ודי בזה להזהיר.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

סדר כתיבת התפילין. סימן לב

אלא לשם סת"ם:

ד. אם עיבד גוי, אפילו אמר לו הישראל עבוד לשמה פסולין לדעת הרמב"ם^ה, ואל ישנה מדעתו, ובעל נפש יפסול תפילין שעבדו גוי ויורה הלכה כרמב"ם^ה, כי כן עיקר הלכה שהתפילין הם פסולין, וכן ספר תורה ומזוזות^ה:

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

מעובד לשמו. ולענין אם הוא מן התורה, משו"ת רע"א (סימן ב) משמע דהוי דאורייתא, וכ"כ החזו"א (או"ח סימן ו סק"א). אמנם בפמ"ג (א"א סק"ג) כתב דהוי מדרבנן ע"ש. וע"ע בביאה"ל (ס"ח) ד"ה וצריך וכו' לשמו. וכן בביאה"ל (סימן לג ס"ג) ד"ה וצריך שיהיה, מש"כ בדעת הרמב"ם.

ד. פ"א מתפילין ה"א - גייל של ספר תורה וקלף של תפילין או של ספר תורה צריך לעבד אותן לשמן, ואם עבדן שלא לשמן פסולין, לפיכך אם עבדן הכותי פסולין, אף על פי שאמרנו לו לכותי לעבד עור זה לשם הספר או לשם התפילין פסולין שהכותי על דעת עצמו הוא עושה לא על דעת השוכר אותו, לפיכך כל דבר שצריך מעשה לשמו אם עשהו הכותי פסול, ומזוה אינה צריכה העבדה לשמה.

ה. בשו"ע ס"ט - אם עיבדו אינו יהודי, להרמב"ם פסול אפילו אמר לו ישראל לעבד לשמו, ולהרא"ש כשר אם ישראל עומד ע"ג וסייעו. הגה - קצת בעבודה, וכן נוהגין. כתב בקסת הסופר (סימן ב ס"ח) - נכון לדקדק בקדושת העיבוד לשמה כל מקום שאפשר למצוא ע"י ישראל ולא ע"י נכרי, כדי לחוש לדעת הרמב"ם וסייעתיה וכו' ע"ש. והאחרונים כתבו שנוהגים כהיום בכל המקומות לימנע לחלוטין מלעשות ע"י נכרי או יהודי מחלל שבת בפרהסיא כל עבודות עיבוד הקלף והבתים והרצועות.

ו. עיין בכסף משנה ובהגהות מימוניות שם אם יש חילוק בין ס"ת למזוזות.

ג. עיבוד וכתובה לשמה מהני מספר תורה לתפילין ומזוזות, ואם עיבד לתפילין מהני למזוזה ולא לס"ת, ואם עיבד למזוזה לא מהני אלא למזוזה בלבד^ה. ונכון שיעבד לכל מיני קדושות, לשם קדושת ישראל לשם ספר תורה תפילין ומזוזות, ולשם עור הבתים ולשם רצועות, ואז יעשה בקלף מה שירצה^ה, כי גם רצועות בעי עיבוד לשמה מן התורה^ה, והמדקדק לא יעבד

א. כתב הב"י - ואם עבד לשם מזוזה, נראה דודאי לא מהני לכתוב בו תפילין, ולא מיבעיא לדברי האומרים מזוזה אינה צריכה עיבוד דכי עיבד לשמה לאו כלום הוא, אלא אפילו לדברי האומרים מזוזה צריכה עיבוד לא מהני, משום דקדושת תפילין חמורה מקדושת המזוזה כדאיתא בפ' הקומץ (לב), אבל אם עיבד לשם ס"ת מהני לכתוב בו תפילין, דקדושת ס"ת חמורה מקדושת תפילין כדאמרין בפרק מי שמתו (כה: כו.) דבית שיש בו תפילין מותר לשמש בו ע"י שיניחם כלי בתוך כלי, ובס"ת אסור עד שיוציאו, ואם אין לו בית אחר צריך לעשות מחיצה גבוה י' טפחים. ובשו"ע ס"ח כתב - צריך הקלף להיות מעובד בעפצים או בסידי, וצריך שיהיה מעובד לשמו. טוב להוציא בשפתיו בתחלת העיבוד, שהוא מעבדו לשם תפילין או לשם ספר תורה. אבל אם עיבדה לשם מזוזה, פסול.

ב. כ"כ בעטרת זקנים סק"ד - וצריך שיהיה מעובד לשמו, ונכון להוציא בשפתיו, ואם חישוב לשמו נמי מהני וכו', וכך יאמר כשישים אותן במים, לשם קדושת ישראל לשם תפילין ומזוזות וקמיעות ולשם עור לבתים לתפילין אני אשים אלו עורות למים, ואז כשר לכתוב עליו כל מה שירצה. וע"ע בשוה"ט סעיף יב. ועיין בשו"ת רעק"א (סימן ב), ובקסת הסופר (סימן ב סק"ד), ובלשכת הסופר (חקירה א אות לח), ובשע"ת (סק"ז, וסימן מב סק"ב), אי שרי למיעבד הכי, או דצריך שיאמר בלשון תנאי, משום דבדאורייתא אין ברירה, ע"ש.

ג. כדאיתא ברמב"ם (תפילין פ"ג הט"ו) - ועור הרצועה צריך עיבוד לשמה. וכן בשו"ע (סימן לג ס"ג) - עור הרצועות וכו' וצריך שיהיה

עטרת תפארת

עבודות וסיפורים מרבתינו זי"ע

מדרגותיו הנוראים של רבינו אלימלך מליז'ענסק זיע"א

נעימת שיר שלו, ואמרו ביחד. וקדושתו ופרישתו היה נורא מאוד מיום הוולדו, ואיך היה מדבר עם נשמות הצדיקים, ועם אליהו ז"ל, ובפרטות עם מרן אלקי האר"י ז"ל שהיה שכיח אצלו בכל שעה. ופעם אחת שאל מרן הריב"ש את מרן האר"י ז"ל, מפני מה דיבר הסודות כל כך באתגליא, ולא בדרך עבודה? והשיב לו, שאם היה חי עוד שתי שנים, היה הכל מתוקן. וגם סיפר לו החזן, איך מרן היה מדבר עם המשיח, ועם רעיא מהימנא, ומה היתה תשובותיהם אליו, והיה בקי במעשה בראשית, ובמעשה מרכבה, ובכל התורה כולה, ובשיחות כל ברייה, ובשיחות מלאכי השרת, והיה מלא אהבת השם ויראת השם, ומידות טובות חסידות ועונה ואהבת ישראל.

ואחר כך עמד החזן הצדיק על רגליו, והעיד, שפעם אחת למדו התלמידים תורה, לפני מרן אלקי, וליהמה אש סביבותיהם, עד שנודכבו כל כך, וקיבלו תורה מפי מרן, בדרך שקיבלו ישראל על הר סיני, בקולות וברקים וקול שופר חזק מאוד ממש, הכל כמו בהר סיני. (כי אותן הקולות לא נתבטלו כי הם אלקות, וזה לדעת פירוש הפסוק 'קול גדול ולא יסף' (דברים ה יח), אלא שצריך קדושה ויובק).

והשיב רבינו הנ"ל: זה לא השגתי! ואין זה תימה, כי עבודתו וקדושתו ישראל מרן אלקי, היה גדול מאוד ומאוד ובפרט שהיה עבודתו וקדושתו, על הגהר דינעסטער מקום טהרה, ומפי אחיה השילוני, אשרי יליד אשה שוכה לכך. והבינו היראים ששמעו זאת, שכל הנוכר לעיל היה גם כן לרבינו אלימלך זי"ע או מעיין זה.

מעשה השם

סיפר לי מורי חמי הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינמשוב זלה"ה, שפעם אחת שאל את מרן הבעש"ט הקדוש אחד מתלמידיו, מה יהיה גורלי ועסקי? ואמר לו מרן שיהיה חזן! ויאמר לו אני יכול לנגן, ואמר לו מרן, אקשור אותך בעולם הניגון, ותוכל לנגן. וסיפר לי מורי חמי שהוא בעצמו היה מכיר את החזן הנ"ל, ולא היה בעולם מנגן נפלא כמותו. ופעם אחת בא החזן הנ"ל, אל רבינו אור שבעת הימים מו"ה רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע, עם שני משוררים, אחד נקרא באם ואחד נקרא סתם זינגער, והיתה מבוכה בין רבינו הנ"ל, ובין בנו הצדיק רבי אלעזר, אם יכבד את החזן לקבל שבת, כי היה ירא הקדוש שלא יבלבל אותו החזן מקדושתו, ומגודל פחד קדושת מרן אלקי כי נקרא חזן של הבעש"ט, הסכימו בהכרח לכבדו, ויהיה מה שיהיה. וכשהתחיל החזן להתפלל, שלח רבינו הנ"ל שהזינגער ילך לו, והחזן והבאם יחד יקבלו שבת, ואח"כ שלח רבינו הנ"ל, שיפסיק ואל יתפלל עוד לפני התיבה, כי ירא שיתבטל ממציאאות מגודל אור וקדושה והארות אלוקות שהיה נתחם לרבינו אלימלך, על ידי שירות של צדיק זה. ואחר כך כיבד אותו רבינו מאוד בכל השבת, אך לא היה מתפלל לפני התיבה.

ובמוצאי שבת קרא הרבי רבי אלימלך לחזן, שיספר לו ממדרגתו ומקדושת מרן אלקי אור ישראל, וסיפר לו ענינים נוראים, לא שמעתן און. ועיקר סיפורו היה, האיך היה יראתו ואהבתו של מרן את אלקים, ואיך היתה עליית נשמתו בהקיץ ובלי זעזוע, בכל העולמות, לצפות בכל חדרי תורה ומרכבה. וכשהיה אומר הלל הגדול, לא אמר כל פרק מהשיר, עד שראה המלאך של אותו הפרק, ושמע

רבינו אלימלך בן רבי אליעזר ליפמאן מליזענסק זיע"א בעל הנועם אלימלך כ"א אדר תקמ"ז

רבינו שהארץ האירה מכבודו נולד בשנת תע"ז לאביו רבי אליעזר ליפמאן זיע"ע, ובוצין בוצין מקטפיה ידיע, כאשר בשנות נעוריו ערך ביחד עם אחיו הרה"ק ר' זושא מאניפולי זיע"ע גלות, וזיככו וסיגפו את גופם הקדוש. ולאחר פטירת המגיד ממעזריטש זיע"ע עלה ונתעלה להיות רבס ומנהיגם של אלפי בני ישראל בגלילות פולין ומחוצה לה, אשר אלפים ורבות מישראל הסתופפו בצילו, ועד היום ספרו הקדוש 'נועם אלימלך' נר לרגלם של אלפי בני ישראל. נסתלק ביום כ"א אדר תקמ"ז, ומקום ציונו נהפך לאבן שואבת ומשנה לשנה מתרבים הנוסעים לציונו הקדוש, תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו.

להלן נביא כמה עובדות והנהגות המפוזרים בספרי רבותינו זיע"א (חלק ב' המשך משנה שעברה), שקבלו מפי זקנים הגדול רבינו הרה"ק יצחק אייזיק מכפר סאפרין זיע"ע, מגדולי תלמידי רבינו הנועם אלימלך, אשר מסופר שרבינו רבי אלימלך קודם הסתלקותו שאל עליו: אם כבר הגיע, וכשהגיע אל ביתו וראהו, אמר: עכשיו הוא העת שאסתלק לגנוי מרומים. וכן אשר קבלו מרבינו הגה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב חותנו של רבינו איש האלוקים הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא בעל ה'היכל הברכה' זיע"ע, שהיה ג"כ מגדולי תלמידי רבינו הנועם אלימלך.

חייאתי מירדי בור (תהלים ל ד), כי דברי חסידות ומוחין ודביקות בלי תורה, אין בהם שום ממש כלל, וכך שמעתי גם כן בשם רבינו הקדוש הרבי רבי אלימלך זצ"ל שאמר בפה קדשו: אם מדברים חסידים דברי חסידות אין היצר הרע מבלבל אותם, אף אם הם מדברים כל היום כולו, כי יש לו נחת רוח מזה אחר שאינם לומדים בתורה הקדושה, כי דברי תורה שלומדים בני ישראל עם הקדוש הם לו לסם המות, כנודע מדברי רז"ל.

(זקן ביתו מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א)

וכיוצא בו שמעתי בשם רבינו הרבי רבי אלימלך זלה"ה, היה מתנהג במדה זו שתמיד היה בשפלות הרוח, ובעת שהיה צריך להושיע את ישראל בין בכלל או בפרט, היה מגדיל עצמו בעבודת הבורא ברוך הוא, ואמר: בוודאי ישמע הקב"ה את תפילתי עבור איש ההוא וכך יהיה, וזהו 'עשה לך רב' בעת שצריך להושיע את ישראל.

(זקן ביתו מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א)

ולהבדיל בין הקדוש ובין החול (ויקרא י י), ולהבדיל תרין במסורה, ולהבדיל בין האור ובין החושך לרמוז על טפשות איזה אנשים ששותין הרבה יי"ש שיהיה להם אור והארה, וזה הארה ואור הוא מקליפת נגה, כי אצל רבינו אלימלך היה אסור לשתות שום משקה בימים אחרונים של סוכות עד אחר גמר הקפות, שלא יתערב זר בשמחת של קדושה, וזהו להבדיל בין האור ובין החושך של עצבות, לא יהיה זה הענין על ידי שתיות משקים, כי אם על ידי התורה מאירת עינים ומשמחת לב אמן כן יהי רצון.

(היכל הברכה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

ואמר רבינו אלימלך מליזענסק, חידוש נפלא הוא לי על התנאים, שצפו ברוח קדשם עד סוף כל הדורות, וכתבו כל כך גזירות רעות ויסורים שיהיו קודם ביאת משיח, ולא ראו שאלמלך יהיה בעולם, וכל אלו הרעות והגזירות כבר המתיק אותם וביטל אותם אלימלך, כל זה שמע מורי חמי רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זצ"ל מפיו הקדוש.

(נתיב מצותיך מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

הקדוש רבינו אלימלך מליזענסק, ואחריו נהגו כך הרבה תלמידיו, ולכל זה יש פנים בהלכה למעין אמת.

(שלחן הטהור מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

וקבלתי ממורי וחמי הקדוש החסיד המפורסם מו"ה אברהם מרדכי מפינטשוב שקיבל מרבינו הקדוש אלימלך ז"ל מליזענסק, רבו מרבו עד אליהו ז"ל, שבכל יום שאין אומרים תחנון אין אומרים פסוקים ולא קדיש, אלא מתחיל והוא רחום בתפלת ערבית.

(שלחן הטהור מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

ורבינו הקדוש מו"ה אלימלך אחר מעריב לא היה מדבר שום דבר עם בן אדם, אלא יושב ושונה ומייחד יחודים.

(זר זהב מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

רבינו אלימלך לא היה מדבר שום דיבור אחר מערב עד אחר השינה, ועכ"פ יזהר מאוד לידע בכל דיבור לדבר טוב.

(זוהר חי מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

אליהו הנביא נתלבש בגוף שלו, וזהו המדריגה היה לתנאים ואמוראים ולרמב"ן והראב"ד ומרן האר"י ומרן הריב"ש טוב, ולרבינו אלימלך שני פעמים, והוא מדריגה גדולה עד מאוד, והוא מזדעזע הרבה ולולי שמתלבש בגוף אין ביכולת לסבול כלל אורו הרב, ומדבר עם הצדיק כאשר ידבר איש אל רעהו.

(זוהר חי מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

ודרך הקדוש הזה שמעתי השם רבינו אלימלך קדשי קדשים זלה"ה, שפעם אחת אחר תפילת השחר אמר לתלמידיו הקדושים: היום התפללתי בדביקות גדול בלי שום מחשבה זרה, והלכתי מעולם ועד עולם, ואדם הרשע הבליעל לא עיכב לי מלהלוך מעולם ועד עולם, והוא עבור כי הרשע הבליעל חושב מה לי לעכב את אלימלך מלעלות מעולם ועד עולם, כי הוא עצמו שלי הוא ותפלתו גם כן שלי הוא, עבור שכל עשיתי הוא שלא לשמה, מה לי לעכב לו להלך בתפלתו ממדריגה למדריגה. ובשעת אמירתו היה בוכה בבכיה גדולה, ואמר: נראה לי מזה שהוא נאבד משני עולמות, וכל ימיו לא עשה שום רצון הבורא ברוך הוא, שאם היה בורא הקב"ה אבן תחתיו, היה עושה יותר רצון הבורא ברוך הוא ממנו.

(זקן ביתו מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א)

והוא באופן כמו ששמעתי משם רבינו מרן רבי אלימלך זלה"ה, שהקשה אם נכתבין ונחתמין בראש השנה כל עניינים שעובר על בר ישראל, אם כן למה נוסע בתוך השנה לצדיק הדור שיושיע לו מה שצריך לישועה, והשיב כיון שהצדיקים אמיתיים שבדור מחדשים בכל עת שמים חדשים והארץ חדשה, ששם לא נרשם חסרון של האיש הזה על מה שמעכבין לו ישועתו, מאלו שמים והארץ חדשה יכול הוא להושיע לאיש הזה ישועתו.

(בן ביתי מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א)

ומעשה היה שבא צדיק אחד ממדינה רחוקה, שהיה דרכו להיות סגור ומסוגר ולא דיבר עם שום אדם, והיה מעוטף בטלית ותפילין ובפרישות מכל הנאות, ולומד תורה יומם ולילה, והיה צדיק, וכששמע את שמע רבינו הקדוש אור עינינו רוח אפינו מוהר"ר אלימלך, מענייני מופתים נפלאים ורוח הקודש ומדריגות נפלאות שלו, היה מתמה, ובא לבית מדרשו של רבינו, ורבינו צפה ברוח קדשו ויצא לנגדו מביתו לבית המדרש שלו, ונתן לו שלום בסבר פנים יפות, ואמר לו 'אם יסתר איש במסתרים' אז ודאי 'אני לא אראנו השם צבאות' (ירמיה כג כד), והצדיק הזה תמה, כי לא היה מכיר אדם שם, ושום אדם לא הכיר מהותו וענינו בכל מדינה זאת, ודיבק נפשו לרבינו והיה מגדולי תלמידיו.

(היכל הברכה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

ועל זה אמר רבינו הקדוש רבינו אלימלך 'אם יסתר איש במסתרים אני לא אראנו' (ירמיה כג כד), ולא אשגיח עליו, אלא כשדעתו מעורב עם הבריות ועוסק בצרכי הגוף ובעניני עולם הזה ביחודים ובאהבת ישראל ובתקוני השכינה, על ידי זה חוזר ויחזק כוח אלקי וכוח השכלי באור מופלא ובלב נכנע לב אמת.

(נתיב מצותיך מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

כי תכלית השלימות הוא להיות מעלה ומטה, וכך שמעתי מאת אדמו"ר מוהר"ר אברהם יהושע העשיל ממעזיבזה מה שקבלתי ממורי ורבי רבינו אלימלך אובין הונטין הונטין אובין [למעלה למטה למטה למעלה].

(היכל הברכה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

מי שהוא ירא שמים באמת לא יטול ידיו אלא מכלי חרס זכוכית אבנים, שהם גוש אחד, ולא ניתקנו, דשירתן זהו מיתתן, וכך נהג אדונינו